

links: Schokker *Albatros* gebouwd bij Bocxe in Ter Aar
rechts: Het verdwenen mastbord van de *Boreas*

Een populair scheepstype

In de jaren '50 van de vorige eeuw ontwierp Ir. H. Vreedenburgh de stalen schokker *Albatros*. Het jacht kwam in 1956 in de vaart, een jaar na de oprichting van de SSRP. Deze schokker had een lengte over Stevens van 9,84 m, een grootste breedte van 3,30 m en een zeiloppervlak van ruim 43 m². Het ontwerp bleek een mijlpaal in de ontwerpgeschiedenis van de Nederlandse platbodemschepen.

Mr. Dr. T. Huitema schreef uitgebreid over de *Albatros* in zijn standaardboek *Ronde en Platbodemjachten*. En Hans Vandersmissen schreef in 1980 een artikel over de *Albatros* naar aanleiding van de grote hausse aan "nieuw" ontworpen en nagebouwde ronde en platbodemjachten: 'Gelukkig werden en worden er ook traditionele jachten geschapen, die wel degelijk voor iederen aanvaardbaar zijn,' zo meende hij. 'Een goed voorbeeld daarvan is het, in 1955 door ir. H. Vreedenburgh ontworpen schokkerjacht 'Albatros'. De schokker is één van de meest karakteristieke vaderlandse platbodems en ook het type met de meest bezongen zeewaardigheid. Niet alleen loodsen en vissers, maar ook redders wisten de schokker te waarderen als een droog en waakzaam schip. Merkwaardigerwijs genoot de schokker als jacht nooit een grote populariteit. Daarin bracht Vreedenburgh's schokker verandering; als hij in het begin van de jaren zestig een haven aandeed was de 'Albatros' de enige schokker. Tien jaar later lagen de zusterschepen vele rijen dik.'

Schokker uit België

Het aardige is nu dat na jaren de *Albatros* weer is aangemeld voor 'activering' in het Stamboek. Maar tegelijkertijd kwam er bij het Stamboek een mailtje binnen van de eigenaar van het schokkerjacht *Brunte*, in 1958 gebouwd in België. De eigenaar schrijft: 'In jullie verhalen over de schokkers van Vreedenburgh op de website wordt gesteld dat Vreedenburgh een kleine 5 jaar in de *Albatros* heeft gevaren en dat hij toen tot de conclusie kwam dat de mast beter direct voor tegen de opbouw geplaatst kon worden. Dat zal

ongetwijfeld kloppen. Daarna zou dan bouwnummer 2 gebouwd zijn, *Zeevolen* (de huidige *Snoeshaen*, VC59 - zie het omslag van SdZ 2016.8 - red.) maar dit klopt niet! Al in 1958 is *Brunte* gebouwd bij van Seymus in Reet in België. Bij deze schokker staat de mastkoker dan ook nog ongeveer 20 cm voor de opbouw. Waarschijnlijk de enige schokker naast de *Albatros* die dit heeft.' In het Stamboek zijn er tot nu toe 55 schokkers naar het ontwerp van Henk Vreedenburgh opgenomen. Een respectabel aantal. Op de genoemde twee na, allemaal met de mast tegen de kajuit aan. Maar wie weet, vaart er nog een schokker rond met de mast in de oorspronkelijke positie.

Criteria

Scheepstypes zijn in het verleden ontstaan en geëvolueerd in een wisselwerking tussen scheepsbouwers en de eigenaren, die er hun brood mee moesten verdienen. Nadat de pleziervaart z'n opgang maakte zijn vele types aangepast en 'nagebouwd'. Er moest plezierig mee gevaren kunnen worden, maar in een aantal gevallen ook heel erg snel. Bij het ontwerpen deed de computer z'n intrede en werd de sleep-tank onmisbaar. Het uiteindelijke resultaat kwam soms heel ver van het origineel af te staan. Wil je dat een beetje in de hand houden, dan heb je regels nodig. Vandaar de uitgebreide Criteria van SSRP. Niet om eigenaren te pesten, maar puur om het oorspronkelijke ontwerp niet uit het oog te verliezen.

De eigenaar van de boeier *Boreas* schreef ons: 'Vandaag las ik met genoegen jullie nieuwsbrief betreffende de werf van Pier Piersma en de voort-

zetting door Martijn Perdijk. Zelf liggen wij al vele jaren met de *Boreas* (gebouwd door Berend de Jong) bij Pier. Echter rond de laatste reünie in Heeg zijn wij onze mastplank kwijtgeraakt. Overall gekeken en rondgevraagd maar zonder resultaat. Laatste hoop was dat de mastplank op de werf zou liggen, maar bij het ontruimen van de loods door Pier geen mastplank.' Berend de Jong bouwde de boeier in 1961-1962. 'Een brokje verleden begon te herleven, toen scheepsbouwer Berend de Jong een aanvang maakte met het bouwen van de „Boreas”. Als een gildemeester uit de gouden dagen van weleer, wrochte hij, met behulp van ouderwetse gereedschappen en zomaar op het oog, een schip dat kenners bewondering afdwingt.' Jan Wiersma uit Leeuwarden stond hem terzijde bij de bouw, inrichting en versiering van de *Boreas*. Van de tewaterlating is ook een film bewaard gebleven.

Wij vragen oplettende lezers of zij mogelijk de laatste maanden iets van de, toch wel bijzondere, mastplank hebben gezien.

Welkom in het Stamboek

Nieuwe Inschrijving

Lemsteraak 'DD18 't Swarte Schaepe' – D2269
Lemsteraak 'Bintenbuiger' – D2270

Herinschrijving

Zeeschouw 'Erzsébet' – D0325
Lemsteraak 'Bint' – D2099
Tjotter 'De Watergeus' – C0475
Lemsteraak 'Tramontaan' – D1612
Lemsteraak 'HA7' – D2213

Zoals u intussen van ons gewend bent, staat alles natuurlijk uitgebreid op onze website.

JAN EISSENS, STAMBOEKBEHEERDER
STAMBOEK@SSRP.NL

SSRP

De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten (SSRP) is opgericht in 1955. De SSRP maakt samen met andere behoudsorganisaties deel uit van de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN), gesprekspartner van de overheid.
Secretariaat: Rita Eissens - van Goor.
Stamboekbeheer: Jan Eissens.
Tel. 050-4094094
E-mail: secretariaat@ssrp.nl
Website: www.ssrp.nl